

گفت و گو با مجتبی تقوی زاد، نویسنده و شاعر گیلانی درباره زادگاهش

تنفس زمین

البته که گیلان نیازی به معرفی و پیشنهاد ندارد و خود به خود عصر ۲۸ اسفند جاده قزوین - رشت جای سوزن انداختن نیست، ولی در این گفت و گو می خواهیم با بخش های کمتر دیده شده استان گیلان آشنا شویم. مجتبی تقوی زاد، شاعر و نویسنده ۳۴ ساله است که با وجود تحصیل در کارشناسی ارشد مهندسی عمران، در حوزه ادبیات فعال است و مجموعه شعر «گنجشک ها دانه چین دامنت بودند» و مجموعه داستان «آذر بود، باران می بارید» از آثار چاپ شده او است. تقوی زاد تا ۳۰ سالگی ساکن رشت بوده و شناخت خوبی از نقاط مختلف این شهر بارانی دارد.

پول، تخم مرغ، پرتقال یا هر چیز دیگری باشد.

هنوز می توان این رسم را دید؟

این رسم همین الان در روستاهای گیلان اجرا می شود و گردشگران می توانند از یک هفته مانده به نوروز این را ببینند، اما در شهرها خیلی کمتر شده است. از اواخر اسفند کم کم درخت ها شکوفه می زنند و انگار زمین نفس می کشد. باران کم کم ملایم تر و نرم تر می شود و از آن باران های تند زمستانی خبری نیست؟ مردم در حال خرید عید هستند و در آن بازار قدیمی رشت همچنان خرید می کنند. بخشی از مردم روستاها و شهرهای اطراف هم برای خرید عید به بازار رشت می آیند و بازار کمی شلوغ تر از حد معمول می شود.

پس رشت قبل از رسیدن نوروز هم دیدنی است؟
بله همین طور است. نزدیک عید هم جذابیت ها و شلوغی های خودش را دارد. الان هم چند سالی است که محدوده مرکزی رشت را پیاده راه کرده اند و با حضور دستفروش ها و با اجرای برنامه های فرهنگی و

از کودکی تان در رشت چه خاطراتی دارید؟

کودکی ما در زمان جنگ بود و بیشترین خاطره ای که در ذهنم مانده، این است که پدرم هیچ وقت نبود و همیشه در جبهه بود. ما همیشه با مادرم این طرف و آن طرف می رفتیم. یک بازار سنتی در رشت داریم که ماوای ما بچه ها آنجا بود؛ گذری که دستفروش ها در آن کنجدعسلی می فروختند، شیرینی هایی که الان لوزی و کوچک درشت می کنند، ولی آن زمان یک کپه بزرگ روی سینی درست می کردند و برش برش به فروش می رساندند. همه خاطرات کودکی من در آن گذر دستفروش ها و آن سینی کنجدعسلی خلاصه می شود.

در روزهای اول بهار، رشت از لحاظ طبیعت و آب و هوا و آداب و رسوم مردم چه حال و هوایی دارد؟

یک سری رسوم در گذشته وجود داشته که الان بسیار کمرنگ شده و شاید یک دلیل عمده آن رسانه باشد. یک زمانی تقویم و رادیو و تلویزیون خیلی مرسوم نبوده و ما رسم نوروزی خوانی را در گیلان داشتیم که در آن دو نفر شامل یک نوروز خوان و یک نفر که دم می گیرد، راه می افتادند در کوچه ها و اشعار به زبان گیلکی می خواندند و از آمدن بهار خبر می دادند. این افراد در ازای این خبر صله می گرفتند که این صله می توانست

قدیمی خود را حفظ کرده و خانه های جذاب و تماشایی دارد که گردشگران با دیدن آن می توانند با معماری قدیم رشت آشنا شوند، پیاده روی کنید. در لاهیجان هم این محله های قدیمی وجود دارد. یک موزه میراث روستایی هم در نزدیکی رشت و روستای سراوان ساخته اند که در آن خانه های سنتی و چوبی گیلان بازسازی شده است. این خانه ها را از صاحبانشان خریده، مونتاژ کرده و دوباره آن را در فضای موزه ساخته اند. در این موزه سیر تاریخی و همچنین جغرافیایی معماری گیلان به بهترین شکل نشان داده شده است، چون معماری غرب و شرق رشت با هم تفاوت دارد. در ایام نوروز هم جشنواره ها و نمایشگاه هایی برگزار می کنند که دیدن موزه را جذاب تر خواهد کرد.

در سال های اخیر گردشگران در استان های مازندران و گیلان آسیب های زیادی به طبیعت وارد کرده اند. به نظر شما چه راهکاری برای حل این مسأله وجود دارد؟

زمانی تمرکز روی مازندران بود و بیشتر آلودگی های محیط زیستی به این استان زیبا خسارت وارد می کرد، اما به دلیل اشباع شدن مازندران و ایجاد راه اتوبانی به گیلان، اخیرا گیلان هم با این مشکل دست به گریبان است و حجم آدم هایی که به سمت گیلان می آیند بسیار بالا رفته است. متأسفانه ما اصول گردشگری را رعایت نمی کنیم و این مسأله باعث آسیب رسیدن به طبیعت در کوتاه مدت می شود. در بلندمدت هم آسیب های فرهنگی ممکن است پیش بیاید و بافت فرهنگی را تغییر می دهد. من معتقدم آدم به هر جایی که وارد می شود، باید به بافت فرهنگی آن منطقه احترام بگذارد و سعی نکند آنجا را با خودش تطبیق بدهد. آلودگی صوتی، آلودگی های زیست محیطی، تولید زباله و... از مشکلاتی است که در گیلان ایجاد شده. آتش هایی که گردشگران روشن می کنند خطر دیگری است که منطقه گیلان را تهدید می کند، چرا که خیلی ها آتشی که در جنگل روشن کرده اند را درست خاموش نمی کنند و وزیدن باد باعث آتش سوزی می شود. طبیعت و محیط زیست میراث آیندگان ماست و باید نسبت به حفظ آن حساس باشیم.

کرده و میدان اصلی شهر دفرمه شده است. نه این که زشت شده باشد، ولی دیگر آن نوستالژی را برای ساکنان رشت ندارد.

کسانی که به رشت و استان گیلان می آیند، کجاها را حتما ببینند؟

نزدیک رشت، سد خاکی سقالسار هست که بسیار جذاب است. آبگیر روستای حلیمه جان را هم در نزدیکی رشت توصیه می کنم. هر دوی اینها محدوده آبگیر بزرگی است که دور تا دور آن با جنگل احاطه شده و تلاقی جنگل و آب، صحنه خیلی قشنگی ایجاد می کند. امکان اسکان چند ساعته مسافر و پیک نیک هم وجود دارد. چند ییلاق معروف هم در اطراف رشت داریم؛ از رستم آباد، چهارمحل و داماش تا ماسال و... که البته

در نوروز ممکن است کمی سرد باشد و حتی در مسیر برف ببینید، ولی مکان های بسیار دیدنی ای هستند. این ییلاقات در بلندی واقع شده و منظره فوق العاده ای دارد. تالاب یا مرداب انزلی دیگر جاذبه گردشگری گیلان است که توصیه می کنیم آن را ببینید. ساحل دریا در انزلی هم طرفداران خودش را دارد. شهر لاهیجان و بام سبز آن هم پیشنهاد دیگر من است.

در خود شهر رشت چه جاهایی را برای دیدن پیشنهاد می کنید؟

یک توصیه اکید برای گردشگران داریم. ماشینتان را پارک کرده و در محله های قدیمی رشت مانند ساغری سازان، پیرسرا و دانشسرا بگردند که هنوز بافت

نمایشگاه های غذاها و شیرینی های محلی و... توسط شهرداری، جذابیت های گردشگری تازه ای اضافه شده است. گرچه ما آن بافت سنتی را بیشتر دوست داشتیم، ولی این برای گردشگران جذاب تر است که وارد محدوده ای شوند که ماشین رفت و آمد نمی کند و می توانند شهر را بهتر ببینند. بافت شهری کلا تغییر

یکی از محله های قدیمی رشت